

מדת בדת

לע"נ הגה"ק רבי אהרן בן רבי יששכר דב רוקח זיע"א
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 369 פרשת ואתחנן תשע"ט

תמורה כח לד

פרק כל האסורים

דף כח

משנה כל מה שנאסר להקרבה אוסר בתערובת בכל שהוא, הרובע והנרבע והמוקצה והנעבד ואתנן ומחירי וכלאיים וטריפה ויוצא דופן, מוקצה הוא מה שהוקצה לע"ז, הוא אסור ומה שעליו מותר, והנעבד שעובדים אותו הוא ומה שעליו אסורים למזבח ושניהם מותרים באכילה. **גמרא** לכאורה המשנה מחדשת שלא מועיל ביטול ברוב, ויש להקשות הרי כבר שנינו שכל הזבחים שהתערבו בחטאות מתות או בשור הנסקל אפילו אחד בריבוא ימותו כולם והקשו על כך מה הכוונה אפילו וביארו שאם התערב בהם מחטאות מתות או שור הנסקל אפילו בריבוא ימותו, ויש לומר שהיינו אומרים שרק באיסורי הנאה לא מועיל ביטול אך כאן זה לא איסור הנאה ויועיל ביטול ברוב קמ"ל שלא מועיל ביטול ברוב, אך קשה ששנינו שם שאם התערבו רובע ונרבע ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויביא מאותו המין מדמי היפה שבהם, ורב כהנא אמר שהוא אמר שמועה זו לפני רב שימי בר אשי והוא אמר שצריך לחדש גם בחולין וגם בקדשים שאם היינו לומדים בקדשים שאין ביטול כי הם מאוסים למזבח אך לגבי חולין יועיל ביטול, קמ"ל שלא, אך קשה שגם בחולין שנינו אלו אסורים ואסורים בכל שהן יין נסך וע"ז וצפורי מצורע ועורות לבובים ושיעור נזיר ופטר חמור ובשר בחלב ושור הנסקל ועגלה ערופה וחולין שנשחטו בעזרה ושעיר המשתלח הרי אלו אסורים ואסורים בכל שהן ואם היינו שונים רק באיסורי הנאה בהיינו אומרים שלגבי פסול קרבן יועיל ביטול ואם היינו שומעים לגבי קרבן שהוא מאוס היינו אומרים שבאיסורי הנאה יועיל ביטול קמ"ל, שלא מועיל ביטול באיסורי הנאה.

מנין שרובע ונרבע אסורים לגבוה ששנינו בברייתא שמהפסוק מן הבהמה ממעטים רובע ונרבע, ולכאורה היה ניצתן ללמוד מק"ו שאם בעל מום שלא נעשה בו עבירה הוא פסול למזבח רובע ונרבע שנעשתה בו עבירה ודאי שהוא אסור למזבח, אך יש להוכיח מחורש בשור וחמור שנעשתה בו עבירה והוא מותר למזבח, ויש לפרוך שלא חייבים מיתה בחורש בשור וחמור ואין ללמוד משם רובע ונרבע שחייבים מיתה, אך פירכא זו היא רק כשנעשה בפני שני עדים אך כשנעשה ע"פ עד אחד או על פי הבעלים שאינם חייבים מיתה נוכל ללמוד מחורש בשור וחמור, ור"ש אמר שניתן ללמוד מבעל מום שהתראת שני עדים לא פוסלת אותו מאכילה והודאת עד אחד פוסלת אותו מהקרבה רובע ונרבע שהודאת שני עדים פוסלת אותו מאכילה ודאי הודאת עד אחד תפסול אותו מהקרבה, ולכן למדו ממן הבהמה למעט רובע ונרבע, ואין לומר שנלמד מהק"ו **עמוד ב** אמר רב אשי שיש לפרוך שבבעל מום ניכר המום אך רובע ונרבע אינו ניכר וא"כ לא יפסל למזבח לכן מיעטו ממן הבהמה, וממן הבקר מיעטו נעבד למרות שהיה ניתן ללמוד מק"ו שאם אתנן ומחיר שציפויים מותר הם עצמם אסורים נעבד שציפוי אסור ק"ו שהוא עצמו אסור, ואין לומר שדוקא אתנן ומחיר שהן אסורים ציפויים אסור נעבד שהוא עצמו מותר נאמר שציפוי גם מותר, אך לפ"ז בטל הפסוק לא תחמוד כסף וזהב עליהם ולקחת לך, אך ניתן לקיים את הפסוק דוקא בדברים שאין בהם רוח חיים אך בדבר שיש בו רוח חיים שהוא מותר גם ציפוי יהיה מותר לכן למדו למעט נעבד ממן הבקר, ורב חנניא מקשה שלפ"ז בלי המיעוט הציפוי היה מותר אך כתוב ואבדתם את שמם מן המקום ההוא את כל העשוי לשמם, ויש לומר שמהפסוק הזה למדו לשנות את שמם שאם היו קוראים לו בית גליא יקראו לו בית כריא, אם קראו לו פני המלך יקראו לו פני כלב, לעין כל יקראו עין קוץ, אך יש להקשות שנאמר שממן הבהמה נמעט נעבד וממן הבקר נמעט רובע ונרבע, ויש לומר שכל פסוק נמעט לפי ענינו שבבהמה נאמר איש כי יתן שכבתו בבהמה מות יומת ובבקר נאמר וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב.

ממנן הצאן ממעטים מוקצה ומהואו של ומנן הצאן ממעטים נוגח, ור"ש אמר שאם מיעטו רובע מדוע צריך למעט נוגח ואם מיעטו נוגח מדוע צריך למעט רובע אלא שיש דברים ברובע שאין בנוגח ויש דברים בנוגח שאין ברובע, ברובע עשו אונס כרצון ונוגח פטור באונס, בנוגח יש כופר וברובע אין כופר לכן צריכים למעט רובע ונוגח.

התנא דלהלן למד מפסוק אחר ששנינו שרובע ונרבע הם כקדשים שקדם מום עובר להקדשם והם צריכים מום קבוע להפדות עליו שכתוב כי משחתם בהם מום בם, ולכאורה אין למדו מהפסוק הזה, ויש לבאר שחסר בברייתא וכך למדו מנין שהם אסורים שכתוב כי משחתם בהם מום בם ושנו אצל ר' ישמעאל שבכל מקום שנאמר השחתה זה דבר ערוה וע"ז בערוה נאמר במבול כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ, בע"ז נאמר פן תשחיתון ועשיתם לכם פסל תמונת כל סמל ולומדים מכאן שכל מה שפסול במום פוסל גם דבר ערוה וע"ז, אך קשה לפי התנא הזה מה לומדים ממנן הבהמה מן הבקר ומנן הצאן, ויש לומר שמיעטו זקן חולה ומזוהם, ות"ק למד זקן חולה ומזוהם שיש פסוק נוסף מן הצאן מן הכבשים ומן העזים, והתנא של ר' ישמעאל לא למד משם שהתורה חזרה על כך כדרך הפסוקים.

ר"ל אומר שמוקצה אסור רק אם הוקצה לשבע שנים שכתוב בגרעון ויאמר לו ה' קח את פר השור אשר לאביך ופר השני שבע שנים, אך קשה ששם זה לא היה מוקצה אלא ע"ז ממש, ומבאר רב אחא בר יעקב שרק הקצו לעבדו ולא עבדוהו, ורבא מבאר שעבדוהו אך זה היה חידוש כמו שאמר ר' אבא בר כהנא שהתירו לגרעון באותו לילה ז' דברים: חוץ, לילה, זרות,

דף כט כלי שרת כלי אשירה ועצי אשירה ומוקצה ונעבד.

רב טובי בר מתנה אומר בשם ר' יאשיה מנין שמוקצה אסור מהתורה שנאמר תשמרו להקריב לי במועדו והיינו כל מה שעושים לו שימור לשם גבוה, ואביי מקשה שא"כ אם הביא כבש רעב הוא לא ראוי להקרבה, אמר רב טובי שלומדים מלי ולא לאדון אחר והיינו ע"ז.

רבא בר רב אדא אומר בשם ר' יצחק שמוקצה נאסר רק משעבדו, ועולא אומר בשם ר' יוחנן שנאסר משימסרנו לכומרי ע"ז, ובהא אומר בשם ר' יוחנן שנאסר משיאכילוהו כרשיני ע"ז ואמר ר' אבא לבהא האם חולק אתה על עולא אמר לו בהא שגם עולא מתכוון כשישופו לו הכומרים כרשיני ע"ז, אמר ר' אבא שבהא יודע לתרץ את השמעתתא הזו ולולא שעלה לא"י הוא לא יודע שארץ ישראל גרמה לו אמר לו רב יצחק שבהא הוא מבבל וא"י יחד, ורב חנניא טריטאה שנה לפי ר' יוחנן שמקצה נאסר משנעשה בו מעשה והוא שנה ופירש את זה שיגזז ויעבד בו.

רב פפא אומר מנין שנעבד נאסר רק לגבוה ומותר להדיוט שכתוב ממשקה ישראל מהמותר לישראל, ואם נאמר שאסור להדיוט מדוע צריך למעט מגבוה, אך יש להוכיח מטריפה שנאסרה להדיוט ובכ"ז יש פסוק למעט לגבוה ששנינו שמן הבקר נמעט טריפה, ויש לומר שצריך למעט מגבוה שלא נאמר שרק בנטרפה ואח"כ הוקדשה אסורה אך אם נטרפה אחר ההקדש היא מותרת, קמ"ל שהיא אסורה, אך קשה שכבר למדו את זה מהפסוק כל אשר יעבור תחת השבט למעט טריפה שאינה עוברת, ויש לומר שגם את הפסוק הזה צריך שלא נאמר שנאסרה רק כשלא היתה לה שעת הכושר באופן שנולדה טריפה במעי אמה, אך אם נולדה ואח"כ נטרפה היא מותרת לגבוה, קמ"ל מן הבקר שהיא גם אסורה.

משנה איזהו אתנן: האומר לזונה הילך טלה זה בשכרך אפילו הם מאה כולם אסורים, האומר לחבירו הילך טלה זה ושפתחך תלון אצל עבדי לר"מ זה לא אתנן ולחכמים זה אתנן. **גמרא** יש לדקדק איך מדובר שהיו מאה באתנן שאם נאמר שהיא לוקחת מאה בהמות בשכרה א"כ פשוט שלכולם אסורים, אלא מדובר שהיא

לוקחת אחד בשכרה והוא נתן לה מאה והם נאסרו שכולם באים מכח אתנן.

שנו בברייתא שאם נתן לה ולא בא עליה או שבא עליה ולא נתן לה האתנן מותר, אך קשה אם לא בא עליה מדוע זה נקרא אתנן, אלא יש לבאר שאם נתן לה ואח"כ בא עליה או שבא עליה ואח"כ נתן לה האתנן מותר, אך קשה שנאמר שיחול עליו שם אתנן למפרע משיבוא עליה, אמר ר"א **עמוד** ב שמדובר שהיא הקדימה והקריבתו, אך קשה שאם הוא הקנה לה אותו מיד א"כ ודאי הוא מותר שהרי עדיין לא בא עליה ואם אמר לה שלא יקנה לה עד שעת הביאה א"כ היא לא יכולה להקריבו שהרי שנינו איש כי יקדיש את ביתו קודש כמו שביתו הוא ברשותו כל הקדש חל רק על מה שהוא ברשותו, ויש לומר שמדובר שהוא אמר לה שלא יקנה לה עד שעת ביאה ואם היא תצטרך אותו יקנה לה מעכשיו.

רב אושעיא מסתפק באופן שהיא קדמה והקדישה אותו, ולכאורה יש לדייק מדברי ר"א שאמר שבקדמה והקריבתו מותר כיון שאינו בשעת ביאה אך אם רק הקדישתו הוא קיים בשעת ביאה, ויש לומר שאכן זה הספק של רב אושעיא שאמנם הקריבתו מותר אך בהקדישתו הוא נאסר בשעת ביאה או שכיון שאמירתו לגבוה הוא כמסירתו להדיוט א"כ הוא כבר לא ברשותה להאסר וכל שכן כשהקריבתו שהוא מותר, ונשאר בתיקו.

שנינו שאם בא עליה ואחר כך נתן לה הוא מותר, ויש להקשות ששנינו שגם אם נתן לה אחר י"ב חודש הוא נאסר, אמר רב חנן בר רב חסדא שמדובר שאמר לה הבעלי לי בטלה זה שחל עליו שם אתנן אפילו אם נתן אותו עד י"ב חדש, אך בטלה סתם הוא לא נאסר, אך קשה שאם אמר בטלה זה הוא מחוסר משיכה ובמה הוא נאסר, ויש לומר שמדובר בזונה נכרית שאינה קונה במשיכה, ועוד יש לומר שמדובר אפילו בישראלית ומדובר שהוא עומד בחצירה אך קשה א"כ היא קנתה אותו מיד קודם ביאה, ויש לומר שהוא עשה אותו אפותיקי שאתן לך מעות עד יום פלוני ואם לא הוא יהיה באתנן.

רב אומר שבין אתנן זכר ובין אתנן כל עריות אסור מלבד אשתו נדה שכתוב זונה ואשתו נדה זה לא נקרא זונה, ולוי אומר שגם באשתו נדה נאסר כי כתוב תועבה וזה כולל נדה ומה שכתוב זונה בא למעט זונה שהאשה נותנת לו, ורב לומד את זה מדברי רבי שאומר שאתנן אסור רק כשכבא לו בעבירה אך של אשתו נדה או שנתן לה שכר רק לביטול מלאכתה או שהיא נתנה לו באתננו מותר, ואף שאין לכך ראיה יש לכך זכר שכתוב ובתתך אתנן ואתנן לא ניתן לך ותהי להיפך, ורב למד מתועבה כדברי אבבי שגם זונה נכרית אתננה אסור שכתוב כאן תועבה וכתוב כי כל אשר יעשה מכל התועבות האל כמו ששם מדובר בעריות שאין קידושין תופסים בהם כך בזונה מדובר גם בנכרית שאין קידושין תופסים בה, אך כהן שבא עליה אין לוקה משום זונה שכתוב ולא יחלל זרעו שרק במי שזרעו מיוחס אחריו ובנכרית אין זרעו מיוחס אחריו, ורבא סובר שבכהן לוקה גם בזונה נכרית שמקשים ישראלית לנכרית כמו שבישראלית הוא לוקה כך בנכרית הוא לוקה ולומדים ישראלית מנכרית כמו שבנכרית אתננה אסור כך בישראלית אתננה אסור, ויש להקשות ששנינו שבין ישראלית ובין נכרית אתננה אסור וקשה על אבבי, ואבבי יבאר שזה כדעת ר"ע שאין קידושין תופסים בכל חיבי לאוין וא"כ מרבים כל זונה שלא תופסים בה קידושין וזה כולל את כל חיבי לאוין כמו אלמנה לכהן גדול, ולרבא מה שכתוב אלמנה לכהן גדול זה בא ללמד שכמו שבאלמנה לכ"ג לא לוקה עד שיתרו בו כך בזונה מדובר במתרים בו ולא כר"א שסובר שפנוי הבא על הפנויה שלא לשם אישות עשאה זונה אך בזונה מתחילה באמת אסור, ללישנא בתרא מדובר בעריות שאין קידושין תופסים בהם, וקשה מהסיפא שאלמנה לכה"ג גרושה וחלוצה לכהן הדיוט אתננה אסור אף שקידושין תופסים בהם,

דף ל ויש לבאר שזה כדעת ר"א שפנוי הבא על הפנויה שלא לשם אישות עשאה זונה, אך קשה א"כ מדוע שנו אלמנה וניתן לשנות פנויה ויש לומר שיש חידוש באלמנה שלא נאמר שכיוון שלמדו את כל האסורות מבנין אב א"כ האתנן לא יאסר בהן, קמ"ל שהוא נאסר.

המשנה אומרת שאתנן של עבד ושפחה אסור ויש להקשות הרי שפחה מותרת לעבד, ומבאר רב הונא שכונתו אצלו ממש והוא

אמר עבדי בלשון יפה אך קשה א"כ מדוע רבי התיר, ורב שמואל בר רב יצחק מפרש שמדובר בשפחה לעבד עברי וחכמים אסרו כשאין לו אשה ובנים כמו ששנינו שאם אין לו אשה ובנים רבו לא מוסר לו שפחה כנענית ורק אם יש לו אשה ובנים רבו מוסר לו שפחה כנענית.

משנה איזהו מחיר כלב: אם אמר לחבירו קח טלה זה תחת כלב, וכן שני שותפים שחלקו אחד נטל עשרה ואחד נטל תשעה וכלב מה שכנגד הכלב אסור ושעם הכלב מותר, אתנן כלב ומחיר זונה מותרים שכתוב שניהם ולא ארבעה וולדותיהם מותרים שכתוב הן ולא ולדותיהן. **גמרא** שנו בברייתא שמחיר כלב זה חליפי כלב וכן כתוב תמכר עמך בלא הון ולא ריבית במחיריהם, ואין לומר שגם אתנן ממש של כלב אסור כי כתוב שנים ולא של, אך יש לומר שהקושיא היא שנאמר בכלב אתנן בלי מחיר ויש לומר שא"כ היה צריך לכתוב לא תביא אתנן זונה וכלב והתורה הפרידה ומחיר כלב א"כ משמע שבזונה נאסר רק אתנן ובכלב נאסר רק מחיר.

יש להקשות בדברי המשנה בשותפין שאחד לקח תשעה וכלב שנאמר שטלה אחד יהיה מול הכלב ויאסר והשאר יהיו מותרים, ויש לפרש שמדובר שדמי הכלב מעט יותר מדמי טלה וא"כ היותר הזה מוטל על כל הטלאים שמולו.

רבא מפרזקיא אמר לרב אשי **עמוד** ב מנין מה שאמרו חכמים שאין זנות לבהמה אמר רב אשי שהתורה יכלה לכתוב אתנן זונה וכלב וכן שנינו מנין לאתנן כלב ומחיר זונה שמוותרים שכתוב שנים ולא ארבעה וולדותיהם מותרים שכתוב גם שניהם הם ולא ולדותיהם.

רבא אומר שולד הנרבעת אסור שהיא וולדה נרבעו וכן ולד הנוגחת אסור שהיא וולדה נגחו אך ולד מוקצה ונעבד מותר כי עבדו או הקצו את האם ולא את הולד, ללישנא בתרא ולד מוקצה ונעבד אסור כיון שנוח לעובד ע"ז בנפח.

רב אחדבוי בר אמי אומר בשם רב שהמקדש בפרש של שור הנסקל היא מקודשת אך בפרש של ע"ז אינה מקודשת, ויש ללמוד מסברא שבע"ז נוח לעובד בנפחו ובשור הנסקל לא נח לו בכך, וניתן ללמוד מפסוק שכתוב בע"ז והיית חרם כמוהו שמה שאתה מהיה ממנו הוא כמוהו ובשור הנסקל נאמר ולא יאכל את בשרו שרק בשרו אסור ופרשו מותר.

משנה אם נתן מעות באתנן הם מותרים ואם נתן יינות שמנים וסלתות וכל דבר שכיוצא בו קרב במזבח אסור ואם נתן לה מוקדשים הם מותרים ועופות אסורים, ולכאורה היה ניתן ללמוד מק"ו שאם מוקדשים שמום פוסל בהם אתנן ומחיר לא חל עליהם עופות שמום לא פוסל בהם ודאי אתנן ומחיר לא יחול עליהם, אך יש ללמוד מלכל נדר לרבות העוף, כל האסורים למזבח ולדותיהם מותרים ור"א אומר שולד טריפה לא יקרב במזבח, ור' חנינא בן אנטונינוס אומר שאם כשירה ינקה מטרפה אסורה למזבח וכל הקדשים שנעשו טריפה לא פודים אותם כי לא פודים את הקדשים להאכילם לכלבים. **גמרא** שנו בברייתא שאם נתן חיטים לזונה ועשאתם סולת או שנתן לה זיתים ועשאתם שמן ענבים ועשאתם יין אסורים, ויש ברייתא שהם מותרים, ורב יוסף אומר שגוריון מאספוק שנה שב"ש אסורים וב"ה מתירים, ב"ה למדו מהם ולא ולדותיהם ושניניהם וב"ש סוברים הם ולא ולדותיהם גם לרבות שניניהם, ולב"ה קשה מה שכתוב גם.

שנו בברייתא שלר"א הפסוק בית ה' אלוקיך ממעט פרה שאינה באה לבית, וחכמים למדו מבית לרבות ריקועים ואמר רב חסדא שחכמים זה שיטת ר' יוסי בן ר' יהודה ששנינו שר' יוסי בר' יהודה אומר שאם נתן לה זהב לא יעשה ריקוע אפילו אחורי בית הכפורת.

יש להקשות שנאמר שאיסור אתנן ומחיר יחול על מוקדשים מק"ו שאם עופות שאין מום פוסל בהם אתנן ומחיר על עליהם מוקדשים שמום פוסל בהם ודאי שיחול עליהם אתנן ומחיר, ולומדים מהפסוק לכל נדר להוציא נדור שלא חל עליו שם אתנן ומחיר, ומשמע שלולא הפסוק היה חל שם אתנן ומחיר על מוקדשים, ויש להקשות איך זה חל הרי הם לא ממונה ומבאר רב הושעיא שמדובר בממנה זונה על פסחו וכמו ששנו על הפסוק ואם ימעט הבת מהיות משה שיש להקנות את השה למנויים כדי חיותו לאכילתו אך לא למסחרו, ורבי אומר שמותר גם מכדי מקח

שאם אין לו יכול למנות עמו אחרים על פסחו ועל חגיגתו שעל מנת כן הקדישו ישראל את פסחיהם.

רב אומר שכל האסורים למזבח ולדויתיהם מותרים ור"א אוסר, ורב הונא בר חיננא אומר בשם ר"נ שנחלקו כשהתעברו ונרבעו אח"כ, שר"א סובר שהעובר נאסר שהוא כירך אמו, וחכמים סוברים שהוא לא כירך אמו, אבל אם נרבעה ואח"כ התעברה לכו"ע מותרים, ורבא אומר שנחלקו כשהתעברו ואח"כ נרבעו שלר"א זה וזה גורם אסור ולחכמים זה וזה גורם מותר אך אם התעברו ואח"כ נרבעו לכו"ע אסורים, ורבא לשיטתו שולד הנרבעת והנוגחת אסור שהיא וולדה נרבעו ונגחו, וללישנא בתרא רב הונא בר חיננא אומר בשם ר"נ שנחלקו כשנרבעו אחר שהוקדשו שלר"א הוא בזוי להקרבה ולחכמים אינו בזוי להקרבה, אך אם נרבעו קודם שהוקדשו לכו"ע מותרים כיון שהם השתנו להתקדש, ורבא אמר בשם ר"נ שנחלקו כשנרבעו כשהן חולין שלר"א זה בזוי להקרבה ולחכמים הם מותרים כיון שהם השתנו ואם נרבעו כשהם מוקדשים לכו"ע אסורים.

דף לא נחלקו ר"א ורבנן במשנה בולד טריפה ולמ"ד שטריפה לא יולדת יתכן ולד טריפה כגון שהאם נטרפה ואח"כ התעברה, ונחלקו שלר"א זה וזה גורם אסור ולחכמים זה וזה גורם מותר, ולמ"ד שטריפה לא חיה מדובר במשנה כשהתעברה ואח"כ נטרפה, ונחלקו שלר"א עובר הוא כירך אמו ולחכמים הוא לא כירך אמו, ורב הונא אומר שחכמים מודים לר"א שאפרוח ביצת טריפה אסור שהם נחלקו על ר"א בבהמה שהיא גדילה מאויר העולם אך הביצה גדילה מגוף התרנגולת שהיא טריפה ולכן היא תיאסר, ורבא אמר לרב הונא שיש ראייה לדבריו מברייתא ששנינו מלא תרוד רימה שבאה מאדם חי לר"א טמא ולחכמים טהור, ונחלקו ברימה שהיא כפרש בעלמא אך ביצה שבאה מגוף התרנגולת גם רבנן יודו, ואביי אומר שמסתבר להיפך שר"א חלק על חכמים ברימה שהיא נקראת אדם מחיים כמו שכתוב ותקות אנוש רימה וכן אדם תולעה אך ר"א יודה בביצה שהיא מסרחת כשהיא גדלה ואז היא כעפר בעלמא, ועוד שנינו להדיא שר"א מודה לחכמים באפרוח של ביצת טריפה שמותר, אמר רב הונא אם מפורש כך אני חוזר בי.

ר' חנינא בן אנטיגנוס אומר כשרה שינקה מטריפה אסורה, לכאורה הטעם לכך הוא כי התפטמה מהאסורה אך לפ"ז נאסור בהמה שהתפטמה מכרשיני ע"ז, ור' חנינא טריטאה ביאר לפני ר' יוחנן שהוא הניקה חלב רותח משחרית לשחרית ואכילה זו מספיקה לה לכל היום.

מנין שאין פודים קדשים להאכילם לכלבים ששנינו על הפסוק תזבח ולא גיזה ואכלת ולא לכלביך בשר ולא חלב, מכאן שלא פודים קדשים להאכילם לכלבים, וללישנא בתרא תזבח ואכלת שאין לה התר אלא משעת זביחה ואילך שפודים את הקדשים להאכילם לכלבים.

פרק יש בקדשי מזבח

משנה יש חומרא בקדשי מזבח שאין בקדשי בדק הבית ויש חומרא בקדשי בדק הבית שאין בקדשי מזבח: קדשי מזבח עושים תמורה וחייבים עליהם משום פיגול נותר וטמא **עמוד ב** וולדם וחלבם אסור לאחר פדיונם והשוחטם בחוץ חייב ולא נותנים מהם לאומנים בשכרם וכל זה מותר בקדשי בדק הבית, יש חומרא בקדשי בדק הבית שסתם הקדש לבדק הבית והוא חל על הכל ומועלים בגידוליהם ואין בהם טובת הנאה לבעלים. **גמרא** יש להקשות על הכלל שקדשי מזבח עושים תמורה הרי בעופות שנינו שמנחות ועופות אינם עושים תמורה, ויש לומר שהמשנה מדברת על בהמה, אך קשה שולד קדשי מזבח גם לא עושה תמורה, ויש לומר שזה כר' יהודה שולד עושה תמורה אך קשה שתמורה עצמה אינה עושה תמורה, ויש לומר שהמשנה מדברת על עיקר הזבח ולתירוץ זה לא צריך להעמיד כר' יהודה לגבי ולד תמורה שהמשנה מדברת על עיקר הזבח.

יש לדייק במשנה שקדשי בדק הבית נותנים לאומנים ואמר ר' אבהו שלומדים את זה מהפסוק ועשו לי משלי.

המשנה אומרת שסתם הקדש לבדק הבית והוא חל על הכל ואמר ר' חייא בר אבא בשם ר' יוחנן שזה לא כר' יהושע ששנינו שאם הקדיש נכסיו והיו בהם בהמה הראויה למזבח זכרים ונקבות לר"א הזכרים ימכרו לצרכי עולות והנקבות לצרכי שלמים ודמיהם יפלו עם שאר הנכסים לבדק הבית, ור' יהושע סובר

שהזכרים עצמם יקרבו עולות והנקבות לצרכי שלמים ויביא בדמיהם עולות ושאר הנכסים לבדק הבית וזה לא כרב אדא בר אהבה שאמר בשם רב שאם כל העדר זכרים לכו"ע אדם לא עוזב קדשי מזבח ומקדישו לבדק הבית, ונחלקו כשחצי זכרים וחצי נקבות שלר"א אדם לא מחלק את עדרו וכמו שהנקבות אינן עולות כך הזכרים לא יקרבו לעולה, ור' יהושע אומר שאדם חולק את עדרו, ללישנא בתרא רב אדא בר אהבה אומר שלכו"ע אם הקדיש רק בהמות לר"א אדם לא עוזב קדשי מזבח להקדיש לבדק הבית, ונחלקו כשיש עמהם עוד נכסים, שלר"א אדם לא חולק את נדרו וכמו ששאר נכסים לא הולכים למזבח כך הבהמות לא הולכות למזבח, ור' יהושע סובר שאדם מחלק את נדרו, וללישנא בתרא מוכן הלשון עם שאר נכסים לבדק הבית, אך ללישנא קמא יש לשנות יפלו לבדק הבית, וכן שנינו ודמיהם יפלו לבדק הבית.

המשנה אומרת שהקדש בדק הבית חל על הכל, ואמר רבינא שזה בא לרבות מה שמשפים מהאילן וכן בעלים שנשרו ממנו.

דברי המשנה שמועלים בגידולים אמר רב פפא שבא לרבות חלב המוקדשים וביצי תורים כמו ששנינו שחלב המוקדשים וביצי תורים לא נהנים ולא מועלים, ודוקא בקדשי מזבח אך בקדשי בדק הבית אם הקדיש תרנגולת מועלים בביצתה ואם הקדיש חמורה מועלים בחלבה ואפילו למ"ד שמועלים בגידולי מזבח זה דוקא במה שראוי למזבח ולא במה שלא ראוי למזבח.

דף לב משנה בין קדשי מזבח ובין קדשי בדק הבית לא משנים אותם מקדושה לקדושה, ומקדישים אותם הקדש עילוי לפי חלקו שיש לו בהם, ומחרימים אותם ואם מתו יקברו ור"ש אומר שקדשי בדק הבית אם מתו יפדו. **גמרא** רב הונא אומר שאם התפיס קדשי מזבח לחרמי כהנים לא עשה כלום שכתוב כל חרם קדש קדשים הוא לה' כל חרם שהוא קדש קדשים יהיה לה', ויש להקשות ששנינו שאם התפיס קדשי בדק הבית בין למזבח ובין לחרמי כהנים לא עשה כלום משמע שאם התפיס קדשי מזבח לחרמי כהנים זה חל, וקשה על רב הונא ורב הונא יבאר שהדיוק הוא שרק אם התפיס קדשי מזבח לקדשי בדק הבית זה חל אך לחרמי כהנים זה לא חל, אך קשה א"כ הברייתא תבאר להדיא שקדשי מזבח שהתפיס לחרמי כהנים לא עשה כלום, ויש לומר שהתנא שנה מה שלא יכול להתפיס לשני קדושות ולא מה שלא יכול להתפיס רק לאחת מהקדושות, ולכאורה יש לדייק מהמשנה שמקדישים הקדש עילוי שלכאורה הכונה הקדש עילוי לבדק הבית ומחרימים לחרמי כהנים, ויש לדחות שהמשנה מדברת בקדשי בדק הבית והמשנה באה לומר שאין חילוק אם אמר לשון הקדש בפירוש או שאמר בלשון חרמי שזה לבדק הבית, אך קשה שבברייתא שנינו להדיא הקדש עילוי לבדק הבית ומחרימים אותם חרמי כהנים, ועוד ששנינו להדיא שאם הקדיש קדשי מזבח לחרמי כהנים מה שעשה עשוי וזה תיובתא לרב הונא, ואמנם רב הונא למד מפסוק ועולא מבאר שלא כתוב חרם אלא וכל חרם ומשמע שעל הכל חל לשון חרם, אך קשה שעולא אמר שהמתפיס עולה לבדק הבית יש בה רק עיכוב לגזברים בלבד שהם יעמדו עליה אך אין בה להקדש, **עמוד ב** ויש לומר שזה חל רק מדרבנן והפסוק הולך על מעילה, אך קשה שלא צריך פסוק על מעילה שהרי נאמר קדש קדשים, אך זה קשה גם לא לדברי עולא שר' ינאי אמר שמעילה מפורשת בתורה רק בעולה שכתוב נפש כי תמעול מעל מחטאה בשגגה מקדשי ה' המיוחדים לה' ולא חטאת ועולה, אלא יש ללמוד מדברי רבי שלמד מכל חלב לה' לרבות אימורי קדשים קלים למעילה, אך קשה מדוע צריך פסוק הרי נאמר בהם קדש קדשים הוא אלא אפילו שהם קדשי קדשים צריך פסוק לרבות למעילה וכן בחרמים אף שהם קדש קדשים צריך פסוק לרבותם למעילה.

עולא אמר שהמקדיש עולה לבדק הבית יש בה רק עיכוב לגזברים, ויש להקשות ששנינו שאם הקדיש עולה לבדק הבית אסור לשחטה עד שתפדה, ויש לומר שזה רק מדרבנן וכן מוכח ממה שכתוב בסיפא שאם עבר ושחטה מה שעשה עשוי, אך קשה מדוע כתוב בסיפא שמועלים שתי מעילות ואם זה רק מדרבנן מה שייד שתי מעילות, ויש לפרש שהיא רק ראויה למעול בה שתי מעילות.

נחלקו במשנה אם יש פדיון במתו קדשי בדק הבית אמר ר' יוחנן שלרבנן בין קדשי מזבח ובין קדשי בדק הבית הם בכלל הצורך

להעמדה והערכה, ור"ל אומר שלרבנן קדשי בדיק הבית הם בכלל העמדה והערכה וקדשי מזבח אינם בכלל העמדה והערכה, ור"ל ור' יוחנן מודים שלר"ש קדשי בדיק הבית אינם בכלל העמדה והערכה וקדשי מזבח הם בכלל העמדה והערכה ולכו"ע בעל מום מעיקרו אינו בכלל העמדה והערכה, ויש להוכיח שר"ש אומר במשנה שקדשי בדיק הבית שמתו יפדו ולר' יוחנן זה מובן שכיון שלרבנן הכל בכלל העמדה והערכה בא ר"ש לחלוק שקדשי בדיק הבית אינם בכלל העמדה והערכה, אך לר"ל קשה שלרבנן הכל בכלל וא"כ ר"ש בא לחלוק ומספיק שיאמר שאם מתו יפדו, אמר ר"ל שר"ש לא יודע מה אומר ת"ק והוא אומר לו אם בקדשי מזבח אני מודה לך אך קדשי בדיק הבית שאם מתו יפדו, וישנה ברייתא כדברי ר' יוחנן ששנינו על הפסוק אם בהמה אשר יקריבו ממנה שמדובר בעלי מומים שיפדו ואין לומר שזה מדבר בבהמה טמאה שהרי נאמר אח"כ ואם בבהמה טמאה ופדה בערך א"כ כבר נאמר בהמה טמאה,

דף לג א"כ הפסוק ואם כל בהמה אשר לא יקריבו ממנה קרבן לה' מדבר בעלי מום שיפדו, ואין לומר שיפדו גם על מום עובר שהרי נאמר אשר לא יקריבו ממנה והיינו שאינה קריבה כלל ואילו מום עובר קרב לאחר שיעבור המום ובכ"ז התורה אמרה לעשות העמדה והערכה לקדשי מזבח.

רב גידל אומר בשם רב שטעמו של ר"ל שלרבנן קדשי בדיק הבית הם בכלל העמדה והערכה וקדשי מזבח אינם בכלל העמדה והערכה שכתוב והעריך אותו הכהן בין טוב ובין רע ובקדשי בדיק הבית אין חילוק בין טוב ובין רע ובזה נאמר הערכה וכשכתוב אותה זה בא למעט קדשי מזבח, ולר' יוחנן אותה ממעט בעל מום מעיקרו ולתנא שאצל לוי ששנה שגם בעל מום מעיקרו הוא בכלל העמדה והערכה ולוי שנה במשנתו אפילו היה ועופות ולדבריו קשה מה ממעט אותה.

רב יהודה אומר בשם רב שטעמו של ר"ש שקדשי מזבח הם בכלל העמדה והערכה וקדשי בדיק הבית אינם בכלל העמדה והערכה שכתוב והעריך אותה בין טוב ובין רע ובקדשי מזבח יש חילוק בין טוב לרע, ונאמר אותה למעט קדשי בדיק הבית, אך לפ"ז קשה מדוע לא כתוב בין טוב לרע, ויש להקשות על ר' יוחנן ממה ששנינו שאם מתו תמימים יקברו ובעלי מומים יפדו ודוקא בקדשי מזבח אך בקדשי בדיק הבית יקברו בין תמימים ובין בעלי מומים ור"ש אומר שבין קדשי מזבח ובין קדשי בדיק הבית תמימים יקברו ובעלי מומים יפדו, וקשה על ר' יוחנן מהרישא ור' יוחנן יבאר שמדובר בעל מום מעיקרו ומסתבר כך שאם נאמר שההקדש קדם למום מדוע ר"ש לא חלק גם על קדשי מזבח, א"כ מוכח שבוז ר"ש לא חולק כדברי ר' יוחנן, ור"ל יבאר שמדובר שהמום קדם להקדש ואין להקשות על ר"ל מדוע ר"ש לא חלק על קדשי מזבח שר"ל הפך את הדברים וכך הוא שאל מבריייתא אחרת ששנינו שאם מתו בין תמימים ובין בעלי מומים יקברו ודוקא בקדשי בדיק הבית אך בקדשי מזבח יפדו, ור"ש אומר שתמימים יקברו ובעלי מומים יפדו, ולפ"ז קשה על ר' יוחנן מהסיפא ור' יוחנן יבאר שמדובר בעל מום מעיקרו ומוכח כן שאם נאמר שהמום קדם להקדש מדוע ר"ש לא חלק על זה ואין להקשות מזה על ר"ל שהוא יעמיד שמדובר שההקדש קדם למום, אך קשה שא"כ ר"ש יחלוק על זה ור"ל אומר שאכן ר"ש חלק על זה.

ר' ירמיה אומר לר' זירא שלר"ל שלרבנן קדשי מזבח לא היו בכלל העמדה והערכה וכתוב קדשי מזבח עמוד ב שהם בעלי מומים יפדו והעמדנו בשקדם הקדשם למום א"כ מוכח שפודים את הקדשים להאכילם לכלבים, ויש לדחות שמדובר שעבר ושחטו כמו ששנינו שכל הקדשים שנפל בהם מום ושחטו לר"מ יקברו ולחכמים יפדו.

ר' ירמיה אומר לר' זירא שלר"ש שקדשי בדיק הבית אינם בכלל העמדה והערכה מדוע תמימים יקברו אמר לו כיון שהם ראויים להקרבה כמו ששנינו שמי שהתפיס תמימים לבדק הבית הם נפדים רק למזבח שכל הראוי למזבח אינו יוצא מידי מזבח לעולם, ורב פפא שאל את אביי ויש אומרים שהוא שאל את רבא שלר' יוחנן שמעמיד את המשנה בעל מום מעיקרו ולכו"ע בעל מום מעיקרו אינו בכלל העמדה והערכה, וקשה ששנינו שכל הקדשים שמום קבוע קדם להקדשם ונפדו הם חייבים בכחורה ובמתנות והם יוצאים לחולים להגזז ולהעבד וולדם וחלבם מותר

לאחר הפדיון ומי ששחט אותם בחוץ פטור ואינם עושים תמורה ואם מתו יפדו, ואמר רב יהודה בשם רב שזה לדעת ר"ש שאומר שקדשי מזבח הם בכלל העמדה והערכה וקדשי בדיק הבית אינם בכלל העמדה והערכה ור"ש מודה בעל מום יעקרו שנפדה שכתוב אותה למעט בעל מום מעיקרו, אבל לחכמים גם בעל מום מעיקרו הוא בכלל העמדה והערכה, אמר רבא שחכמים זה התנא שאצל לוי אך לפ"ז לא צריך לומר זו דברי ר"ש אלא ר"ש ומחלוקתו, אמר רבא שמה שלא כתוב כך שרב סובר כר"ל שאומר שלרבנן קדשי בדיק הבית הם בכלל העמדה והערכה וקדשי מזבח אינם בכלל העמדה והערכה וברישא כתוב אם מתו יפדו ובסיפא כתוב אם מתו יקברו, ועוד י"ל שרב אמנם סובר כר' יוחנן ואכן צריך לומר זו דברי ר"ש ומחלוקתו.

משנה אלו הם הנקברים: בהמת קדשים שהפילה וכן אם הפילה שליא, שור הנסקל עגלה ערופה וצפורי מצורע שיער נזיר פטר חמור בשר בחלב וחולין שנשחטו בעזרה ולר"ש חולין שנשחטו בעזרה או חיה שנשחטה בעזרה בשריפה, אלו הן הנשרפין: חמץ בפסח תרומה טמאה ערלה, ובכלאי הכרם מה שדרכם לשרוף ישרוף ומה שדרכם להקבר יקבר, מדליקים בפת ושמן של תרומה כל הקדשים שנשחטו חוץ לזמנם או חוץ למקומם ישרפו,

דף לד אשם תלוי ישרף ולר' יהודה יקבר חטאת העוף שבאה על הספק תשרף ולר' יהודה יטילנה לאמה, כל הנקברים לא ישרפו ור' יהודה אומר שאם רצה להחמיר על עצמו לשרוף את הנקברים הוא רשאי, אמרו לו שאינו מותר לשנות. **גמרא** טבי שאל את ר"נ על מה ששנינו ששיער נזיר יקבר הרי שנינו שהאורג כמלא הסיט מצמר בכור בכגד ידלק הבגד, ואם ארג שיער נזיר ופטר חמור בשק ידלק השק, אמר לו ר"נ שבנזיר טמא יקבר ובנזיר טהור ישרף אמר לו טבי אמנם תרצת על שער נזיר אך עדיין קשה על פטר חמור ושתק ר"נ ולא אמר לו כלום אמר לו ר"נ האם שמעת תירוץ על זה אמר לו שרב ששת חילק שכשנארג בשק ידלק כדי שלא ימצאהו אדם וכן אמר ר' יוסי בר' חנינא שבשק ידלק ור"א חילק בין נזיר טמא לנזיר טהור, והקשה לו שהשער נזיר יתבטל בשק אמר רב פפא שמדובר שהשער הוא צורת ציפור שהיא לא בטלה, אך קשה שיוציא אותו ור' ירמיה אמר שהברייתא הזו כשיטת ר' יהודה שאומר שאם רצה לשרוף את הנקברים רשאי אמר לו הרי שאלתי שישלוף אותם ומה זה שייך לר' יהודה אמר ר' ירמיה שאמנם אם יכול ישלוף אותם ואם לא צריך לומר שזה כדעת ר' יהודה.

המשנה אומרת שחמץ בפסח ישרף והיא סתמה כר' יהודה שאין ביעור חמץ אלא שריפה.

המשנה אומרת בכלאי הכרם שמה שדרכו לשרוף ישרוף ומה שדרכו להקבר יקבר, והיינו אוכלים בשריפה ומשקים בקבורה. **שנו** בברייתא שר' יהודה אומר שחטאת העוף שבאה על הספק יטילנה לאמה וינתחנה אבר אבר ויזרקנה לאמה והיא תתגלגל לנחל קדרון.

כל הנקברים לא ישרפו והטעם הוא שהנקברים אפרם אסור והנשרפים אפרם מותר, אך קשה ששנינו שדם נדה ובשר המת שנפרכו הם טהורים ולכאורה הם טהורים ומותרים, ויש לומר שהם טהורים ואסורים, ורב פנחס מקשה ששנינו שאם נמצה דמה של עולת העוף מוראתה ונוצתה יצאו מידי מעילה ולכאורה הם מותרים, ויש לומר שהם יצאו מידי מעילה אך הם אסורים, אך קשה וכי הנשרפים של הקדש אפרם מותר הרי שנינו שכל הנשרפים אפרם מותר חוץ מאפר אשירה ואפר הקדש אסור לעולם, והתנא לא עירב אפר אשירה עם אפר הקדש כי לאשירה יש ביטול ע"י שעכו"ם יבטלנה, ולהקדש אין ביטול לעולם, אך כתוב להדיא ששל הקדש אסור לעולם, ורמי בר חמא מבאר שמדובר שנפלה דליקה מעצמה בעצי הקדש ולא היה אדם שיעשה את זה כדי שיוציא את זה מידי הקדש לחולין, ורב שמעיה אומר שהברייתא שאסרה אפר הקדש לעולם מדברת בתרומת הדשן שנאסר לעולם כמו ששנינו ושמו בנחת, ושמו כולו, ושמו שלא יפזר.